

Dyrehold i krigens tid

De som er gamle nok husker vel hvordan vi i tiden med matknapphet forsøkte å holde husdyr som kunne gi oss noe tillegg til matrasjonene. Ikke alle mestret dyrestellet og de problemene som oppsto, så utbyttet kunne ofte bli så som så — og med ikke så lite komikk — når en tenker tilbake.

Jeg bodde under krigen på Husvik hos min tante og bestemor, og vi forsøkte etter tur å holde gris og geit. Grisen ble bare sorgen. Vi fikk den som liten og føret den på rester fra middagen samt poteter. Den så ut til å trives helt til den en dag ble syk og lå helt apatisk. En stedets bonde ble rådspurt, og han rådet oss til å skjære av en bit av øret. Det ble gjort og grisen hylte hjerteskjærende, men ble ikke friskere av det. Dyrlege ble hentet, han spurte om vi hadde gitt den noe salt mat. Det var nok årsaken, vi hadde hatt sild til middag en dag og grisen hadde fått restene. Den halvstore grisen døde, og noen julegris ble det ikke på oss.

Så leste vi i avisen at det skulle komme en sending geiter til byen — de kunne gi melk. Tante bestilte en, og jeg hentet den, leide den fra stasjonen i Tønsberg langs landeveien til Husvik, en vandring jeg nødig vil gjøre om igjen. En hale av unger hele veien, og geita var lite samarbeidsvillig der den la seg ned ustanselig. Jeg kom dog til Husvik til slutt og fikk installert den i en bing i

vedskjulet. Tante og jeg ble overrasket da vi neste morgen fant to geiter der, i løpet av natten hadde den «kiddet».

Så var det å skaffe fôr. Vi hadde den i bånd i haven, der slet den seg stadig og spiste opp såvel våre grønnsaker som etter hånden — o redsel! — naboens tobakksplanter. Geita var den rene utbrytereksperten, den gnagde av tauet eller den smøg seg ut av løkken. Så fikk vi tilbud om å ha den på Jarlsø sammen

med dir. Poulssons geiter. Jeg vandret da morgen og kveld med geita i bånd til og fra Jarlsø. Kiddet hadde vi solgt, så vi skulle få melken i husholdningen. Det ble ikke stort mer enn ½ liter om dagen (jeg fikk iallefall ikke mer ut av henne). Så det var surt slit for dyre dråper. Og da det også fra Jarlsø kom klage over oppspiste tobakks- og grønnsaksplanter, ble dyret solgt — og vi og naboene pustet lettet.

Naboen vår hadde høner — åtte hvite italienere — i uthuset. De gikk ut og inn gjennom en luke. I lang tid hadde hønene lagt egg, som høner skal, men en dag eieren sto opp, fikk de se bakken dekket av hvite fjær, og de åtte hønene strødd hodeløse rundt i haven. Reven hadde vært der og gjort rent bord, eieren hadde glemte å stenge luken om kvelden. Gram i hu begravde eieren hønene i et hull i bakken.

Senere på dagen fikk fruens søster høre om hønemordene, og hun kom og spurte om å få hønene da hun mente de var brukelige til mat. Det skremte henne ikke at de alt var begravet, hun gravde dem opp igjen, ribbet og rensset dem så jord og fjær føk. Det ble en stor kjele hønsefrikasé av dem, men familien var ikke særlig lysten på denne retten. En mer fordomsfri nabofamilie tok den imidlertid med glede.

Samme nabo hadde også to kaniner som het Stjerne og Trampe. De var i lang tid blitt føret og stelt av småguttene og gamle bestefar. Da tiden for fortæring kom, sørget bestefar for en invitasjon til en annen datter, og familien forøvrig gledet seg til kjøttmiddagen. Mor i huset la så et kaninlår på tallerkenen til hver av guttene. De så på dem en

stund. Minstemann begynte å gråte og sa: «Lurer på om det er benet til Stjerne eller Trampe?» Dermed var det slutt på matlysten for hele familien, og gryten fant veien til den samme familien som hadde fått hønsefrikaseen.

Ja, det ble ofte mye skrik og lite ull av dette dyreholdet. Men det ble da mat hver dag på et vis, selv om et håp eller to ble brutt. Fikk jo litt av snille slektninger iblant — fra de som var skikkelige dyreholdere. Og da ble det fest.

Jersøy, 30. oktober 1985.

Grete Haugen

Tønsbergs Blad
8. nov. 1985.